

Parlament preparat

per a Pòket 1958?

1957?

(Reunió de C.C.)

Jordi Pujol

Josep Espar

La nostra crisi col·lectiva, que ara ens ha dut al moment de fer virada i de reprendre el camí constructiu, ha vingut agreujada en les nostres comarques occidentals, lleidatanes i tarragonines, per una relativa impreparació cultural, de la nostra gent, per la manca d'hàbits de pensar, i per l'atonía de la nostra vida social, artística i intel·lectual. Naturalment, això es produirà sempre, aquest desequilibri enfront de les zones més industrialitzades i, per tant, més sensibles, més despertes i irritables. Però no ens ha d'espantar. Les nostres comarques conserven una fortíssima dosi de personalitat, una tradició d'arrelament sobre la terra, i una herència de sana devoció, de testimoni cristià, que, ara, en els moments de represa de consciència, seran el nostre escut i la nostra arma.

Aquest mes estival, imaginem que un home jove, vingut d'un llogarret insignificant de l'Urgell, del Camp, de la Conca de Barbarà o del Pallars, entrés en aquesta sala i ens sentís parlar. Molt aviat es trobaria entre gent que li és com coneguda, que són dels seus, malgrat n'ignorés el nom. Tinguen en compte que aquest home es formularia la pregunta : Doncs, tot allò altre que sento per via dogmàtica, fora d'aquí, no és patrimoni meu. El meu patrimoni són aquests joves, aquests homes que parlen com jo, que expressen allò que dormia dintre meu i que ara retrobo conscientment.

En què consisteix aquest nexa últim -parlo ara de nexes naturals, inserits en la carn espiritual del poble- que ens agermana i ens fa dir tot d'una "si" ? Aquest nexa podrà tenir unes manifestacions exteriors variades : la llengua, la tradició cristiana, les constants històriques, el

poblament idoni ; però el secret més oculte i més diàfan alhora, és només un : que som un poble viu. I ésser un poble viu vol dir tenir prou reserves per a fer una afirmació cada dia, per a no voler renunciar a cap de les característiques que de la mateixa creació i Evolució ens venen donades. D'ací arrencarà tot el nostre optimisme.

Quan una guerra terrible s'abat sobre un país i no deixa res sencer i ho esberla tot, cases i famílies, la gent retorna mentalment als dies de la seva infantesa, que ara se li apareix com un temps feliç, i a l'escenari dels anys que enyo-
ra. Aquest escenari li és tan conegut que el record es transforma en un desig gairebé tel·lúric de refer aquell escenari. El componen la casa pairal, el poble on nasqué, la gent que va tractar, les plantes que va veure, els termes definits i apamats del seu paisatge de cada dia. Això vol dir que hi ha en nosaltres una fidelitat primi-

tiva, innegable, al lloc d'on hem sortit. No hi ha cap home, trasplantat fora del seu redòs, per sort que hagi tingut a fora, que no se segueixi considerant un home d'aquella vila, d'aquell poblet, d'aquella masia, i que, d'una o altra manera no exposi el seu desig d'ésser-hi enterrat. Els poetes, quan viatgen pel món, no deixen mai d'evocar - amb les paraules que ells tenen, tan feridores - el racó natal. Un príncep de l'Església dirà el seu sermó més il·luminat el dia que fa visita al seu poble n adiu. Un Sant Pare com el que feliçment governa el ramat catòlic avui, se sent perfectament inserit en la seva terreta.

No cal que insistim a què tots estimem el lloc on varem néixer. Però amb estimar-lo no n'hi ha prou. Amb adeltar-nos en el reco d o en la contemplació no avançariem prou. Cal alguna cosa més, estimar-lo de manera transcendent. Hem de partir de la base que totes les construccions programes i convencions

humanes no poden donar fesómia a un poble : un poble vé determinat per la fidelitat que els homes que hi pertanyen li tenen, en una línia històrica primordial enriquida per tot un cos de doctrina d'autenticitat que en garanteix la continuïtat cara al futur. La nostra doctrina de fidelitat a la terra comença en el retrobament de l'arrel cristiana del nostre racó nadiu. Estimarem els homes més immediats a nosaltres perquè són fills de Déu sobre la nostra mateixa terra, i a través d'ells estimarem la Humanitat. Al revès, res no fariem.

Estimant la terra immediata i els homes del nostre voltant farem també, per imperatiu moral primari, tots els esforços que calguin per tal que aquesta terra i aquests homes siguin sempre millors. Ens vessarem a cercar una harmonia de convivència, farem el nostre camí dreturerament, donant exemple d'optimisme, de fe en Déu, de caritat. Heus ací una creuada, per poc que hi pensem.

haguem de sortir de casa nostra a proclamar-ho : el nostre esforç primordial, repeteixo, ha de dedicar-se al terme del nostre poble ; però hi ha d'haver un nexa superior, mental, espiritual, que ens lligui a tots als altres esforços que semblantment es van duent a terme per tota la nostra geografia. Hem de tenir el sentit que si nosaltres, des de la parròquia, des d'una organització cultural o excursionista, des d'un club sardenista o esportiu o una escola, hem fet quelcom per la nostra ciutat o vila altres, igualment desvetllats en aquesta hora de renovació de l'home i de protesta constructiva contra les forces que el volen anorrear, estan fent també aquest esforç en altres viles i altres poblets. Tinguem-ne la seguretat. Voltant un xic pel territori català en els nostres dies hom veu miracles, i no cal que sobre això ens estenguem més.

La nostra mateixa reunió d'avui en aquest ambient

de devoció i tradició, si hi pensem una mica, vol dir molt, i m'és molt plaent de fer-ne esment davant la representació de la Comunitat que ens presideix. Vol dir que, de molts anys, existeix un monestir, avui dia feliçment incorporat a la plena vida, que nosaltres, homes de les comarques occidentals, podem esguardar com un far, un punt de referència espiritual. Parlo ara en nom de les terres de Lleida : els tarragonins, per raons de proximitat i afinitat comarcal ho saben molt més bé. Els de Lleida i terres adjacents mirem Poblet com una realitat entranyable, patriarcalment nostra, i, estic segur que en la història del nostre poble, el monestir de Poblet ha de constituir un perfecte aglutinant espiritual, no tant per la força del seu pes històric i per l'aureola de pietat que l'envolta, sinó perquè avui més que mai els homes necessitem esguardar de ple les fites d'autenticitat, els resums de la nostra personalitat col·lectiva : i Poblet és un resum perfecte de la vida

espiritual de les comarques occidentals catalenes. Tornarem a Poblet, ens ho hem de proposar. Poblet és no tant un receptacle de la nostra devoció, com un objectiu. El dia que totes les comarques occidentals mirin a Poblet, les haurem aglutinades. Necessitem Poblet, però Poblet ens necessita també. Només amb l'escalfor que aquests centres d'oració i de tradició imparteixen sobre el poble, es salven les essències d'aqueix poble.

Ara, voldria mirar concretament de determinar o assenyalar el paper ~~meu~~, al meu modest entendre primordial, que els mitjans rurals han de jugar en la represa de consciència col·lectiva, autènticament cristiana de les terres occidentals.

A les comarques més abocades al mar i al centre del mapa català, la veu cantant la duen les ciutats. La sola presència de Barcelona, amb la seva classe mitja, la seva Universitat, la facilitat de comunicacions, etc. es suficient per explicar el predomini

de l'element urbà en qualsevol moviment de consciència col·lectiva. D'altra banda, no oblidem la importància del factor industrial que, aguditzant els problemes laborals, enfronta l'home amb realitats absorbents, com són la subsistència o el manteniment de la personalitat econòmica, i el fa més sensible als fenòmens comunitaris.

Si a les nostres comarques occidentals, les ciutats disposessin d'una vida espiritual forta, és evident que passarien també al davant en aquesta hora que l'home es fa tantes preguntes i vol resoldre els seus problemes d'autenticitat i es formula: qui sóc i que sóc? . Les ciutats aleshores ens donari la fórmula d'autenticitat cristiana. Però, per un seguit de circumstàncies, les grans ciutats de l'occident català han entrat en una fase bastant aguda de provincianisme i despersonalització gens propici al desenvolupament d'una espiritualitat de signe positiu, basada en la realitat de la terra que haurien de representar. Malgrats els grups que s'han

adonat de la necessitat de renovació i de retorn
a les essències de la terra, observem en aquestes
grans ciutats una manca de morfologia, de definició
espiritual, substituïda per la frivolitat o el
gament més irresponsable a consignes dissolventes.
Per contrast, són bastants les ciutats petites,
els pobles, on, en molts casos degut a la visió
clara que els sacerdots i els seglars han tingut
de la forma de projectar la vida espiritual sobre
la comunitat, observem una revifada, un optimisme
una renovació. Tan fort és aquest símptoma que
m'atreveixo a vaticinar que la total renovació de
la vida comunitaria a les comarques occidentals
haurà de basar-se en l'exemple que hagin sabut de
de fortalesa i de fidelitat, els pobles, les viles
i les petites ciutats. Heus ací una segona creua.
A Lloida ciutat ens hem desenganyat dels semi-in-
lectuals i de les persones dites de pes. O bé la
espiritualitat de que disposen és fluïda o avanta-
sen els compromisos d'una vida social pretensio-

als veritables objectius que cal perseguir. Aleshores hom ha descobert que la menestralia i una part de la pagesia ha sabut resistir l'onada de frivolitat, ha desoit amb un instint segur de poble, les repetides frases publicitaries que ensopeixen i adomen l'esperit. I, igualment al camp, ara en un, ara en l'altre poble, grups de joves han retrobat, en un tasca optimista sobre la base d'un sentit i practicat cristianisme, el camí de la ciutat terrena, el camí de la convivència i de la projecció envers els seus conssemblants ; i, en algunes de les nostres poblacions, són ells, els joves, els qui passen al davant de les més nobles iniciatives, donant així un exemple d'incorporació a les tasques més elevades en el terreny humà i en el camp de la difusió espiritual.

Què vol dir això ? Possiblement, que quan podem fer allò que el cor ens diu de fer pel camí que el cor té naturalment triat, fem les coses millors, i que encara tenim reserves d'energia en els mitjans rurals i entre la menestralia de les ciutats. Sabem

que molta gent no comprendria aquesta manera de
parlar o no voldria comprendre-la. Per tal de fer
les coses amb autenticitat, inclús en els mitjans
reduïts, cal vencer moltes vegades la resistència
dels propis companys, no prou decidits, de les fa-
mílies, sempre immobilitstes, de les autoritats
dels pobles, (adhuc el Rector, de vegades), recelo-
ses de l'empenta dels joves. Però el camí ha co-
mençat i cal seguir-lo a desgrat dels trencacolls.

El sentit de la pròpia comarca us ha d'ajudar mo-
tíssim en aquest camí: només amb la identificació
amb el vostre terrer nadiu sereu algú en el món.
Res més lluny de l'Església que la espiritualita
sense base humana. L'Església no vol salvar les
ànimes des d'una plataforma abstracta, deslligada
de tota constant ètnica, històrica o geogràfica.
Aquesta despersonalització fou obra de les doctes
de la Revolució Francesa que prova de substituir
l'home per l'individu, la persona de carn i osse
pel component abstracte.

Hi ha hagut un cert antagonisme entre comarques occidentals i orientals; això són provincialismes dels temps de les vaques grasses, de quan jugavem a ser. Avui dia ens cal ser, i per tant aquells antagonismes estan superats. Nosaltres som necessaris al conjunt, i cal que ens fem dignes de figurar-hi, de tal manera que siguem, els de les comarques occidentals catalanes, model i exemple, enfront de totes les altres comarques. Fem-nos aquest propòsit, avui, des d'aquest gresol del nostre occident que representen aquestes pedres augustes.